

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XXIV. De Præscriptionibus, quinta probationum specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

hoc vulgaret, vel tales personæ in testes producantur, quos verisimile non sit pejeraturos.

Quæres *decimò*. An præsumptio faciat probationem efficaciorē?

ꝛ. *Affirmative*. Colligitur ex *cap. literas*, 14. *h. t.* Licet enim cæteris paribus plus credendum sit assertioni juratæ, quam simplici non juratæ: attamen si pro simplici assertionē sit validior & vehementior præsumptio, illa juratæ assertioni prævalet.

Quæres *undecimò*. Quæ præsumptiones meliores?

ꝛ. *Sequentes*. Præsumptio, quæ favet animæ: quæ stat pro valore actus: quæ à substantiâ potius quàm à solemnitate petitur: quæ est benignior: juri communi conformior: quæ est specialis potius quàm generalis: quæ stat pro reo: quæ in

naturali potius quàm civili fundatur ratione: demum quæ à possessione deducitur: hæc præsumptiones prævalent, oppositisque sunt meliores.

Quæres *duodecimò*. An una præsumptio elidat aliam?

ꝛ. Una præsumptio tollit alteram, & fortior enervat debiliorem. *Cap. transmissæ*, 3. *qui filii sint legit.* Ubi aliquis à viro & muliere nutritus erat, qui à vicinia eorum filius naturalis aut spurius esse credebatur: ideòque præsumptio erat, quod talis esset; parentes tamen testati sunt, quod puer ille neque spurius suus, neque naturalis, neque legitimus filius, sed solum pietatis intuitu ab illis enutritus esset: unde mandat Pontifex, ut dicto steretur parentum, pro quibus quod verum dicerent, major erat præsumptio.

T I T U L U S XXIV.

D E

PRÆSCRIPTIONIBUS,

Quinta Probationum Specie.

INter exceptiones peremptorias frequentissima est præscriptio, & maxime probat, si requisita à Jure habere dignoscatur. De hac fufius Theologi & Civilistæ. Nos secundum institutum nostrum paucis eam perstringemus.

Quæres *primò*. Quid est præscriptio?

ꝛ. Est acquisitio Domini per possessionem rei vel Juris alieni continuatam

tempore à lege definito, Jure civili introducta ob bonum commune, à Jure Canonico approbata, ne rerum Domina manerent incerta, ut lites finirentur, & hominum, qui res suas & Jura in judicio prosequi negligunt, tolleretur desidia. *Cap. vigilantis*, 5. *de præscript.*

Quæres *secundò*. Quæ natura præscribi nequeunt?

ꝛ. Quæ veluti res propriæ possideri non possunt, ut res Sacra, Ecclesiæ, ornamen-

Z z z 2 namen-

namenta Sacra Reliquiæ &c. quæ specialiter ab injuria & violatione hominum defensæ sunt, v. g. mœnia, portæ Civitatis, Respublica, liber homo, &c. res meræ facultatis, quæ citra obligationem & conventionem cujusque libero arbitrio relinquuntur.

Quæres *tertio*. Quæ lege positivâ præscribi prohibentur?

ꝛ. Res Ecclesiæ non nisi 40. Annis præscribuntur. *Cap. de quarta. 4. cap. ad aures. 6. h. t.* Contra Ecclesiam Romanam non nisi 100. Annis præscribitur. *Cap. ad audientiam. 13. ibid. 2dd.* Limites Parochiarum & Diocesium. *Cap. super eo. 4. de Paroch. 3rd.* Res Fisci. *4rd.* Jura Ecclesiastica & Spiritualia à Laicis præscribi nequeunt. *Cap. causam 7. h. t.* Item bona Principis, pupillorum, minorum, feuda, fidei commissa, res furtivæ, vel vi possessæ.

Quæres *quarto*. Quæ ad præscriptionem requiruntur?

ꝛ. Hæc quatuor: possessio, bona fides, titulus coloratus, & tempus à lege definitum, vel breve, ut triennium, quo res mobiles, vel longum, ut decennium quo inter præsentés res immobiles, & vicennium, quo immobiles inter absentes præscribuntur: vel longissimum, ut 40. 60. 100. Anni, quibus res aliàs præscribi prohibita præscribuntur: vel tandem immemorabile, cujus initii memoria non exstat; & id requiritur, quoties jus præscriptioni resistit, & positivè possessionem prohibet. *Cap. Episcopum. 1. h. t. in 6.*

Quæres *quinto*. An subditus à legitimi Superioris obedientia præscriptione sese eximere possit;

ꝛ. *Negativè ex cap. accedentes. 11. cap. cum non liceat. 12. h. t.* Subditi tamen hujus Episcopi præscriptione quadragenariâ alteri Episcopo subdi possunt. Prælati quoque inferiores præscribunt jura Episcopalia, quæ 40. Annis possiderunt. *cap. auditis. 15. cap. cum olim. 18. ibid.*

Quæres *sexto*. An bona vel mala fides ob: vel pro fit successori?

ꝛ. *1mo*. Bonæ fidei possessori succedens tempus antecessoris ad præscriptionem computare potest. *2dd*. Mala fides antecessoris non nocet successori singulari, quamvis tempus antecessoris computare non valeat. *3rd*. Mala fides nocet successori universali seu hæredi, ita, ut nunquam præscribere possit: quia talis defunctum repræsentat, & fictione juris est eadem cum illo persona.

Quæres *septimo*. Quando dormit præscriptio?

ꝛ. Dum propter superveniens impedimentum tempus præscriptionis v. g. durante hostilitatis incurfu, currere cessat. *Cap. ex transmissa. 10. h. t.* Sede vacante. *cap. 1. & cap. fin. ne sede vacante.* Impedimêto cessate iterum currit præscriptio.

Quæres *octavo*. Quando interrumpitur præscriptio?

ꝛ. Præscriptio semel inchoata interrumpitur, dum supervenit aliquid, ex quo de novo inchoari debet, deficiente v. g. aliquâ conditione: ut possessione bonâ fide, aut si lis super re possessa moveatur.

Quæres *nono*. An per Privilegium contrarium præscriptio interrumpatur?

ꝛ. Si completâ præscriptione Privilegium contrarium impetietur, juri per præ-

præscriptionem obtento renuntiat: si verò illâ nondum completâ impetratur, præscriptio interrumpitur, eò quod bona fides abesse dicatur in *cap. veniens, 19. h. t.*

Quæres *decimò*. Quo tempore servitutes præscribuntur?

R. Tam reales quàm personales, tam rustica quàm urbana cum titulo inter præsentés 10, inter absentes 20, sine titulo 30. annis præscribuntur. *L. fin. C. de long. temp. præscript.*

Quæres *undecimò*. Quo tempore obligationes & debita præscribuntur.

R. Regulariter 30. annis. *L. si. 1. t. 3. C. de præscript. 30. vel 40. annor.*

Quæres *duodecimò*. Quodnam remedium superest contra completam præscriptionem?

R. Beneficium restitutionis in integrum, quæ Majoribus datur ex justa causa, ob quam currente præscriptione res & jura sua prosequi fuerunt impediti.

T I T U L U S XXV.

De Jurejurando, sexta probationum specie.

Quæres *primò*. Quid & quotuplex est juramentum?

R. Juramentum sive Jusjurandum est invocatio divini nominis in testimonium veritatis. Dividitur in assertorium, quod est invocatio divini nominis in testimonium veritatis rei, quam dicimus. Tale juramentum faciunt testes in judicio: *ap. nuper 5. de testib.* & in promissorium, quod est invocatio divini nominis ad confirmandam promissionem factam. Notabilis differentia inter utrumque est, quod in violatione juramenti assertorii materiz parvitas nulla detur.

Quæres *secundò*. An Juramentum sit licitum?

R. Non solùm licitum est in judicio jurare, ut constat ex Jure tam civili quàm Canonico, in quibus Jusjurandum tanquam res licita, & in foro omninò necessaria supponitur: sed etiam extra judi-

cium jurare peccaminosum non est; uti patet ex variis S. Scripturæ locis, scilicet *Deuterom. 6. Rom. 1. 1. Thessal. 2.* Ratio est: quia jurans DEUM tanquam testem infallibilem, qui nec falli, nec fallere potest, advocando exercet actum religionis, DEO debitum deferendo honorem, dum illum primam veritatem esse profiteretur. Vocatur autem DEUS in testem ad faciendam fidem dictis vel promissis aut expressè aut tacitè. Invocatur expressè, dum dicitur: Juro per DEUM: DEUM in testem invoco: testor DEUM: per DEUM ita est: juratò assero: juratò promitto &c. tacitè invocatur: Juro per fidem Catholicam, per Sanctos, per Evangelium, per animam, per salutem meam, per cælum & terram, aliàsque creaturas cum ordine & relatione ad Creatorem, quatenus ejus virtus & sapientia in eis relucet. Asserere aliquid interponendo fidem su-